

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

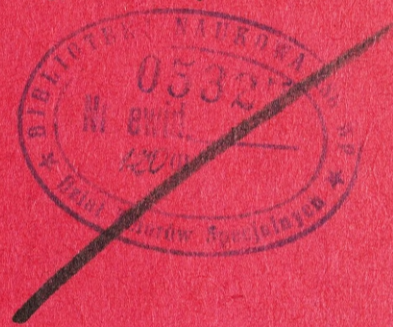
WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

Egz. Nr 1

Tylko dla wykładowców

Plk dypl. Józef GLADYSZ

Temat: OBRONA PUŁKU
Seminarium

42635

WARSZAWA

KWIECIEŃ

1981

05321 / Gładysz

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

Tylko dla wykładowców

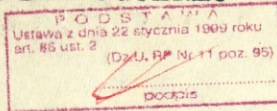
Plk dypl. Józef GŁADYSZ

Temat: OBRONA PUŁKU

Seminarium

BIBLIOTEKA NAUKOWA
42635

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

~~05327~~

~~42635~~

~~1~~

Egz.nr... 1

Tylko dla wykładowców

"Zatwierdzam"

Prof. Katedry Taktyki Ogólnej

plk dypl. Witold WÓJCIK

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

plk dypl. Józef GŁADYSZ

Temat: OBRONA PUŁKU /pz, pcz/.
Seminarium

BIBLIOTEKA NAUCZAWA ASG WP
Zakład Zebrań Specjalnych
Nr ewid.

42635

Temat: OBRONA PUŁKU /pz,pcz/

- Cele:
1. Pogłębić i utrwalić znajomość zasad organizowania i prowadzenia obrony.
 2. Sprawdzić znajomość literatury przedmiotu.
 3. Uczyć umiejętności przedstawiania swojej wiedzy oraz prowadzenia dyskusji.

Czas: 4 godziny /180' /

Forma: Seminarium

Miejsce: Sale wykładowe grup szkolnych.

UWAGI METODYCZNO-ORGANIZACYJNE:

1. Na kilka dni przed seminarium przeprowadzić ze słuchaczami konsultacje w czasie której podać:

a/ zagadnienia do seminarium;

b/ literaturę podstawową i pomocniczą:

- "Regulamin walki sił zbrojnych PRL /dywizja-pułk/" nr bibl. 010965;
- "Taktyka ogólna"- podręcznik - nr bibl.012827;
- Działania bojowe pułku /pz,pcz/ - wyd.1980r. nr bibl.01010;
- Słownik podstawowych terminów wojskowych - nr bibl.R/808/;
- Skrypt "Niektóre dane dotyczące organizacji wojsk, pojęć i norm - nr bibl.0341;
- Metodyka rozwiązywania problemu użycia środków przeciwpancernych nr bibl.0798;
- Myśl Wojskowa /tajna/: "Niektóre problemy obrony ppanc w działaniach obronnych nr bibl.01657;
- Myśl Wojskowa nr 5/75. "Rola manewru w obronie";
- "Leksykon wiedzy wojskowej";
- "Kompedium sił zbrojnych NATO" nr bibl.019802;
- Karpiński "Na polach bitew II wojny";
- Taktyka małych oddziałów piechoty - wydanie 1934r. nr bibl.10024;
- Regulamin broni pancernej - wydanie 1938r. nr bibl.2574;
- Obrona w czasach najnowszych - nr bibl.P/270.

- c/ Do wszystkich zagadnień słuchacze przygotowują konspekty z których korzystają w czasie referowania;
- d/ Na 3-4 dni przed seminarium podać wykładowcy wykaz problemów nastroczających kłopoty w przygotowaniu się do seminarium i na ich podstawie udzielić konsultacji przed zajęciami;
- e/ Wykorzystać do przygotowania doświadczenie wyniesione z ćwiczenia głównego "Obrona pułku". *Zagadnienia - należy uratać*
- f/ W podsumowaniu poszczególnych zagadnień nawiązywać do zadań szkoleniowych "postawionych przez ministra" w rozkazie MON na 1981r. *oraz praktyków w historii wojen.*
- g/ Wyeksponować zagadnienie 2,3,4.
- h/ Do referowania głównych treści problemów wyznaczać słuchaczy, natomiast w dyskusji udział biorą ochotnicy.
- i/ Omawiając problemy seminarium nawiązywać do możliwości technicznych sprzętu i uzbrojenia.
- j/ Zwracać uwagę na słownictwo wojskowe oraz krótkie i rzeczowe referowanie.
- k/ Premiować umiejętność popierania wywodów foliogramami i szkicami na tablicy.

PLAN ZAJĘCIA

1. Rozpoczęcie zajęcia 5'
2. Ogólne zasady obrony 40'
 - a/ istota i cel obrony;
 - b/ warunki przejścia wojsk do obrony;
 - c/ wymagania stawiane obronie.
3. Zależność wiedzy rolą, miejscem, możliwościami i zadaniem pułku w obronie 25'
4. Elementy składowe obrony pułku 55'
 - a/ ugrupowanie bojowe - elementy ugrupowania, ich skład i przeznaczenie;
 - b/ współzależność systemu ognia pułku w obronie od ugrupowania;
 - c/ inżynierska rozbudowa rejonu obrony.

5. Organizacja obrony : 20'
- a/ powzięcie decyzji;
 - b/ rekonesans i postawienie zadań;
 - c/ organizacja współdziałania;
 - d/ organizacja zabezpieczenia działań bojowych;
 - e/ organizacja dowodzenia.
6. Prowadzenie obrony: 30'
- a/ udział pułku w zerwaniu natarcia npla;
 - b/ odparcie ataku i załamanie natarcia przed przednim skrajem obrony;
 - c/ zniszczenie npla który włamał się w głąb obrony.
7. Omówienie zajęcia 5'

PRZEBIEG ZAJĘCIA

1. ROZPOCZĘCIE ZAJĘCIA

- Sprawdzić: - obecność i wygląd zewnętrzny słuchaczy;
- konspekty do seminarium;
- wypisy z literatury obowiązkowej i pomocniczej; 2-3 str. ucedany
- Podać temat i cel ^{szkolenie} zajęcia.
- Wprowadzenie do zajęcia / z sesyjka /

2. OGÓLNE ZASADY OBRONY

A. Obrona - istota i cel. Popko

Istota - to, co jest w czymś zasadnicze, podstawowe;

- istota rzeczy, prawdziwa, właściwa strona czegoś, sedno sprawy.

Niektóre tylko źródła podają istotę i definicje ~~obrony~~ ^{obrony} jedynie określają cel obrony.

"Regulamin walki /dywizja-pułk/ - wyd.1964r."

W § 441 określa się tylko cel obrony: że celem obrony jest odeprzeć natarcie przeważających sił nieprzyjaciela, zadać mu znaczne straty, utrzymać ważne rejony terenu i w ten sposób stworzyć sprzyjające warunki do natarcia.

Obrona pozwala wygrać na czasie, zaoszczędzić siły i środki na jed-
nych kierunkach i stworzyć warunki do natarcia na innych.

"Taktyka ogólna"- podręcznik - wyd.1968r.

Zawiera podrozdział "istota obrony" lecz brak w nim wyjaśnienia
na czym ta istota obrony polega. Powinno w nim być bardziej sprecyzo-
wane, że istota obrony jest to, że:

- broniący się z reguły jest słabszy od nacierającego;
- może wybrać sobie rejon obrony i zmusić npla do natarcia w niedogod-
nym dla niego terenie;
- efektywniej może wykorzystać środki ogniowe, ochronne właściwości
terenu;
- inżynierską rozbudowę terenu i zapory;
- skuteczniej się maskować;
- może się bronić mniejszymi siłami i przeciwstawiać się większym.

"Skrypt wykładu "Obrony pułku" wydanie 1981r.

Określa, że istota obrony tkwi w określającej ją definicji oraz celu
obrony.

Taktyka ogólna - podręcznik - wyd. 1968r.

Podręcznik definiuje obronę i uzupełnia regulamin określając, że:

Obrona to wymuszony rodzaj działań bojowych. Do obrony wojska przecho-
dzą czasowo w wypadku, gdy natarcie jest niemożliwe lub niecelowe
oraz gdy zachodzi konieczność przez zaoszczędzenie sił i środków na
jednym kierunku stworzenia warunków do natarcia na innych ważniej-
szych kierunkach.

"Działania bojowe pułku /pz,pcz/" - podręcznik - wyd.1980 r.

Obrona jest to przeciwdziałanie natarciu nieprzyjaciela. Jest ona
podstawowym a równocześnie wymuszonym rodzajem działań bojowych z za-
daniem zatrzymania lub odparcia natarcia przeważających sił nieprzy-
jaciela, zadania mu znacznych strat, utrzymania ważnych rejonów tere-
nu, wygrania na czasie, zaoszczędzenie sił i środków i tym samym stwo-
rzenia sprzyjających warunków przejścia do natarcia.

Do obrony wojska przechodzą czasowo, gdy natarcie jest niemożliwe lub niecelowe oraz gdy zachodzi konieczność zaoszczędzenia sił i środków, aby stworzyć warunki do prowadzenia natarcia na innych ważniejszych kierunkach.

Skrypt wykładu "Obrona pułku" wvd.-1981r.

Skrypt wykładu determinuje obronę i określa, że: obrona jest obok natarcia podstawowym a jednocześnie wymuszonym i przejściowym rodzajem działań bojowych wojsk, której zadaniem jest zatrzymanie lub odparcie natarcia nieprzyjaciela i stworzenie warunków do przejścia do natarcia.

Celem obrony jest odparcie natarcia przeważających sił nieprzyjaciela, zadania mu znacznych strat, utrzymanie ważnych rejonów terenu i tym samym stworzenie sprzyjających warunków przejścia do natarcia.

"Słownik podstawowych terminów wojskowych" wyd.1977 r.

✓ Istota

Obrona - przeciwdziałanie napaści wroga; rodzaj działań bojowych o charakterze wymuszonym i przejściowym mający na celu wygranie na czasie, zatrzymanie lub odparcie natarcia nieprzyjaciela i stworzenie warunków do przejścia do natarcia.

Siła współczesnej obrony opiera się na uderzeniach broni jądrowej, kontratach i przeciwuderzeniach drugich rzutów i odwodów.

"Kompedium sił zbrojnych państw NATO" - wvd.1980r.

✓ Istota

Istota obrony polega na umiejętnym wykorzystaniu ognia wszystkich środków w połączeniu ze sprzyjającymi warunkami terenowymi i systemem zapór inżynierskich. Charakterystyczną cechą obrony będzie inżynierskie przygotowanie bronionego rejonu do obrony okrężnej.

Celem współczesnej obrony wg. poglądów "NATO" jest niedopuszczenie do opacowania przez przeciwnika ważnego obszaru /rejonu/ stworzenie dogodnych warunków przejścia do działań zaczepnych przez zyskanie czasu na rozwinięcie wojsk lub zaoszczędzenie sił i środków na jednym z kierunków z zamiarem stworzenia przewagi na innym ważniejszym kierunku.

Głównym zadaniem umożliwiającym osiągnięcie zakładanego celu obrony jest załamanie siły uderzeniowej nacierających wojsk. Maksymalne obezwładnienie zgrupowań zaczepnych przeciwnika a następnie ich rozbięcie doprowadzi do zerwania, opóźnienia lub zahamowania natarcia przyczyniając się tym samym do realizowania celów obrony.

Tak.małych oddz.piech. - 1934r. str.28

Obrona jest silniejszą formą walki, pozwala mniejszymi siłami przeciwstawić się większym, jest formą walki słabszego.

Stroną ujemną obrony jest to, że:

- broniący oczekuje na nieprzyjaciela, aby rozegrać walkę w terenie przez siebie wybranym;
- oddaje więc inicjatywę nieprzyjacielowi, który ma możliwość wyboru pory i kierunku natarcia i zgromadzenia przeważających środków;
- obrońca oczekujący na cios o nieznaną sile i kierunku, może utracić przewagę moralną jeżeli przed starciem ją posiadał.

Stroną dodatnią obrony jest to, że:

- tylko obrona pozwala na całkowite wyzyskanie sprzętu ogniowego pod względem ilościowym i jakościowym /prawie wszystkich sprzęt może strzelać równocześnie i tory pocisków mogą być maksymalnie wykorzystane przez dostosowanie kierunków strzału do terenu/;
- obrońca może zmniejszyć znacznie swą ^awrażliwość na ogień, korzystając z przygotowanych zawczasu osłon;
- obrońca może oszczędniej gospodarować swoimi środkami i przez to mniejszymi przeciwstawić się większym.

Głównym sposobem działania obrońcy jest ogień, gdyż jest to najoszczędniejszy sposób niszczenia żywych sił nieprzyjaciela, a więc harmonizuje z ogólną cechą obrony.

B. Wymagania stawiane obronie

Buddarek

"Regulamin walki /dywizja-pułk/ wyd.1964 r.

W § 443 określa się bardzo krótko, że obrona powinna być trwała i aktywna, zdolna przeciwstawić się uderzeniom broni jądrowej i innych środków masowego rażenia nieprzyjaciela, jego lotnictwa i artylerii, odeprzeć masowe ataki czołgów, niedopuszczać do wysadzenia i działania desantów powietrznych a w razie włamania się nieprzyjaciela w głąb obrony ~~zniszczyć~~ ^{zniszczyć} go.

"Taktyka ogólna - podręcznik" - wyd.1968r.

↑ to samo

Na stronie 248 dość obszernie wyjaśnia to podzagadnienie podając, że: Wojska będą się bronić w warunkach szerokiego stosowania przez nacierającego nieprzyjaciela broni jądrowej i chemicznej, dużych sił pancernych, lotnictwa i desantów powietrznych. Dlatego obrona powinna być trwała i aktywna, zdolna przeciwstawić się uderzeniom broni jądrowej i innych środków masowego rażenia nieprzyjaciela, jego lotnictwa i artylerii, odeprzeć masowe ataki czołgów, niedopuszczać do wysadzenia desantów powietrznych a w razie włamania się nieprzyjaciela do obrony - zniszczyć go.

Osiąga się to przez:

- wykrycie we właściwym czasie i niezwłocznie zniszczenie środków masowego rażenia npla;
- wykrycie jego głównego zgrupowania, porażenia go bronią masowego rażenia i ogniem pozostałych środków na dalekich podejściach przed przednim skrajem i w głębi obrony;
- zorganizowanie doskonałego systemu ognia, przede wszystkim przeciwpancernego, położonego z systemem zapór minowych i innych;
- przygotowanej głęboko urzutowanej obrony z wykorzystaniem terenu do rozbudowy inżynieryjnej i dokładne maskowanie;
- rozśrodkowanie i skryte rozmieszczenie sił i środków przy stosowaniu szerokiego manewru;
- zorganizowanie skutecznej obrony przed bronią masowego rażenia /innych środków ogniowych;

- wytrwałość i uporczywość broniących się wojsk;
- stanowcze i umiejętne dowodzenie wojskami.

Wykład "Obrona pułku" wyd. 1981r.

Określa, że krótkotrwały charakter obrony, konieczność rozśrodkowania się wzdłuż i w głąb spowodowały odejście ^{od} rozbudowy obrony systemem ciągłych transzei.

Oparcie obrony na punktach oporu i rejonach obrony zapewnia większą trwałość obrony, z drugiej zaś strony nasycenie wojsk środkami ogniowymi w tym głównie przeciwpancernymi zapewnia skuteczne rażenie nieprzyjaciela w lukach między punktami oporu i rejonami obrony.

Obrona wogóle a więc i obrona pułku powinna być trwała i aktywna.

Trwałość obrony w największym stopniu zależy będzie od tego na ile elastyczny i skuteczny okaże się system ognia a zwłaszcza przeciwpancernego.

Aktywność obrony polega przede wszystkim na pozabawieniu nacierającego nieprzyjaciela jego głównego atutu jakim jest inicjatywa. Jednym z zasadniczych czynników aktywności jest manewr.

"Taktyka małych oddziałów piechoty" str.200.

Określa, że: główną zasadą obrony jest trwanie na powierzonym stanowisku bez względu na okoliczności i bez dopuszczenia myśli o jego opuszczeniu.

C. Warunki przechodzenia wojsk do obrony *Ostrowski*

Doświadczenia historyczne wskazują, że bronić się może:

- strona ogólnie słabsza w danym czasie /np. Armia Polska we wrześniu 1939 r. czy Armia Radziecka latem i jesienią 1941 r./;
- strona silna równorzędnie /np. Niemcy w czasie radzieckiej kontr- ofensywy pod Moskwą i Stalingradem/;
- strona silniejsza /Armia Radziecka pod Kurskiem/.

Przed bitwą pod Kurskiem ogólny stosunek sił w wojskach lądowych wynosił 1,4:1 na korzyść Armii Radzieckiej.

Były zatem wszelkie podstawy przejścia do natarcia, jednak świadomie i celowo przyjęto bitwę obronną. Obrona pod Kurskiem nie była więc koniecznością, nie została jej narzucona lecz była zamierzona^{x/}.

Przejście silniejszego do obrony należy uważać jako przypadek rzadki, a więc nie typowy. Z reguły w każdej sytuacji obrona jest rodzajem działań charakterystycznym dla strony słabszej wogóle lub przejściowa na danym kierunku.

Najczęściej wojska zmuszone będą przejść do obrony, ponieważ nie będą w stanie rozpocząć lub kontynuować już rozpoczętych działań zaczepnych. Taki sposób przejścia wojsk do obrony nazywamy wymuszonym.

W tym wypadku zamiar przejścia do obrony będzie wpływał z niekorzystnego stosunku sił, jak również podyktowany przez inne czynniki np.: trudne warunki terenowe, brak paliwa, amunicji, bądź też wyczerpanie się sił w toku natarcia.

"RW" - 1964r. § 441

Określa, że: Przejście do obrony może nastąpić w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem lub bez styczności z nim.

"TO" - podręcznik - 1968r.

Zależnie od otrzymanego zadania i sytuacji wojska mogą przechodzić do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem lub bez styczności z nim. Najczęściej wojska będą przechodzić do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

"DBP - 1980r.

Określa podobnie, dodając, że: na warunki przejścia pułku do obrony rzutuje przede wszystkim:

- wzajemne położenie wojsk stron;
- czas jakim dysponują podchodzące do obrony wojska;

^{x/} - - - - -
Wielka Wojna Ojczyźniana str.239.

- warunki fizyczno-geograficzne i operacyjne przygotowanie danego kierunku oraz pora roku i warunki meteorologiczne.

Styczność z nieprzyjacielem lub jej brak ma zasadniczy wpływ na organizację i prowadzenie obrony. Bez styczności warunki organizacji będą wiele dogodniejsze i broniący się będzie zazwyczaj dysponował większą ilością czasu; jest on jednak bardziej narażony na uderzenia jądrowe, które nieprzyjaciel może wykonać już na przedni skraj celem szybkiego przełamania obrony z marszu.

a/ Przejście pułku do obrony w warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem

- w wyniku niepomyślnego rozwoju działań bojowych np. załamanie się natarcia;
- niepomyślnego rozwoju boju spotkaniowego;
- w celu odparcia z miejsca kontrataku przeważających się nieprzyjaciela;
- dla umocnienia i utrzymania uchwyconych rejonów do czasu podejścia się głównych dywizji;
- celem zabezpieczenia otwartego skrzydła nacierającej dywizji.

Sposób ten będzie najbardziej typowym zjawiskiem na współczesnym polu walki.

Cechy ujemne tego sposobu:

- ciągłe oddziaływanie nieprzyjaciela na przechodzące do obrony wojska;
- szczególnie narażone będą pododdziały pierwszego rzutu;
- utrudniony manewr i niezbędne przegrupowanie;
- przechodzenie do obrony w ugrupowaniu jak w natarciu;
- pododdziały do obrony przechodzą nie jednocześnie;
- atak ze skrzydeł i uderzenie na tyły.

b/ Przejście pułku do obrony bez styczności z nieprzyjacielem

Pojęcie styczności jest pojęciem względnym. Jest to przede wszystkim możliwość wzajemnego bezpośredniego rażenia ogniem podstawowych środków określonego szczebla organizacyjnego. Za styczność bezpośrednią uważamy oddalenie walczących stron, pozwalając na wzajemne obezwładnienie ogniowe środkami występującymi na danym szczeblu.

Pułk więc będzie organizował obronę bez styczności z nieprzyjacielem wtedy, gdy jego elementy ugrupowania znajdują się poza zasięgiem głównej masy ognia artylerii nieprzyjaciela.

Pułk będzie przechodził do obrony bez styczności z nieprzyjacielem, gdy:

- pułk w ramach dywizji organizuje obronę jako jej drugi rzut lub odwód;
- dywizja, w której skład wchodzi pułk, organizuje obronę bez styczności z nieprzyjacielem;
- przy organizacji obrony wybrzeża lub wyspy;
- pułk działa jako oddział wydzielony w pasie przesłaniania.

Cechy dodatnie tego sposobu:

- możliwość wykorzystania sprzętu technicznego;
- większa swoboda poruszania się;
- więcej czasu na organizację systemu ognia;
- przygotowanie manewru ogniem, siłami i środkami;
- rozbudowa zapór inżynierskich przed przednim skrajem obrony.

Wojska mogą przechodzić do obrony:

- w różnej sytuacji, przy różnej aktywności nieprzyjaciela;
- różnym składem organizacyjnym;
- przy mniej lub więcej skomplikowanej sytuacji skażeń;
- różnej porze roku i warunków atmosferycznych;
- przy oddziaływaniu silnego lotnictwa nieprzyjaciela i grup dywersyjno-rozpoznawczych.

"Kompendium" str.99

Przejście wojsk do obrony jest traktowane w zasadzie jako działanie wymuszone względami wojskowo-ekonomicznymi o znaczeniu operacyjnym lub taktycznym.

Zamierzone, celowe przejście do obrony może nastąpić w warunkach umożliwiających osiągnięcie celu strategicznego zwłaszcza rozbiciu sił przeciwnika w bitwie obronnej.

Będzie to celowy wybór działania w warunkach konieczności wynikających wyższych względów.

Związki taktyczne mogą przechodzić do obrony zarówno w początkowym okresie wojny jak i w toku jej trwania.

Organizowanie obrony może odbywać się bez styczności z przeciwnikiem jak również w bezpośredniej styczności z jego wojskami.

Szczególnie w kompendium eksponuje się organizację obrony w początkowym okresie wojny.

W świetle powyższych rozważań wojska mogą przechodzić do obrony w warunkach:

- gdy przeciwnik osiągnie gotowość do działań, zajmie dogodniejsze położenie operacyjne niż siły zbrojne "NATO";
- w wypadku wykonania przez przeciwnika uderzenia odwetowego na zgrupowanie wojsk przygotowujących się do działań zaczepnych, tym samym uzyska przewagę w siłach i środkach;
- gdy zajdzie konieczność zaoszczędzenia sił i środków na pomocniczym kierunku, a także zabezpieczenie skrzydeł zgrupowań uderzeniowych wojsk własnych;
- w razie niepomyślnego przebiegu bitwy granicznej.

W toku wojny przejście wojsk do obrony może nastąpić:

- po załamaniu natarcia w wyniku nagłej zmiany stosunku sił na korzyść przeciwnika;
- gdy zajdzie konieczność odparcia silnego przeciwuderzenia, a także po osiągnięciu celu operacji zaczepnej.

Rozkaz MON na 1981 r. str. 13

Nie osiągnięto zadawalających wyników w przechodzeniu wojsk z natarcia do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Dotyczy to zwłaszcza wyboru i umacniania rejonów obrony i punktów oporu oraz organizacji systemu ognia przeciwpancernego.

3. ZALEŻNOŚĆ MIĘDZY ROLĄ, MIEJSCEM, MOŻLIWOŚCIAMI I ZADANIEM PUŁKU W OBRONIE

- "RW-1964" § 444-451
- "TO - podręcznik" str.248-260
- "BJ-1972" str.11
- "DBP-ASG-1980r.", str.212-222

Występuje ścisła zależność, w której czynnikiem determinującym rolą i miejsce jest zadanie bojowe.

Pułk prowadzi obronę z zasady w ramach dywizji rzadziej samodzielnie.

a/ Rola pułku w obronie zależy od: *Logacz*

- ✓ - miejsca w ugrupowaniu bojowym dywizji;
- ✓ - zadania i ważności bronionego przez pułk rejonu;
- ✓ - posiadanych sił i środków.

• Rola pułku w pierwszym rzucie dywizji polegać będzie na:

- przyjęciu na siebie uderzenia nieprzyjaciela;
- zmuszenia go do rozwinięcia jak największej siły, które staną się obiektem uderzeń jądrowych;
- jeśli nieprzyjaciel włamie się w rejon obrony to rola pułku polegać będzie na zapewnieniu dowódcy dywizji jego zniszczenia.

• Rola pułku działającego w drugim rzucie polegać będzie na:

- rozbiciu nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony poprzez wykonanie kontrataku.

• Rola pułku działającego w pasie przesłaniania sprowadzać się będzie do:

- stworzenia dogodnych warunków siłom głównym dywizji, zorganizowania trwałej i uporczywej obrony w planowanym pasie.

b/ Miejsce pułku w obronie Janick

Pułk zmechanizowany może prowadzić walkę obronną w pierwszym lub drugim rzucie dywizji /odwodzie ogólnym/ natomiast pułk czołgów - jako bardziej predysponowany do wykonywania kontrataków - z zasady będzie używany w obronie do drugiego rzutu lub odwodu ogólnego.

Każdy z nich może działać jako oddział wydzielony w pasie przesłaniania, lub częścią sił zorganizować obronę pozycji przedniej.

Dywizja skupia wysiłek obrony na określonych kierunkach, stąd też pułk może się znaleźć na jej głównym lub pomocniczym kierunku.

c/ Możliwości pułku w obronie zależą od:

- ilości uderzeń jądrowych wykonanych przez dywizję na kierunku obrony pułku;
- zadania pułku oraz jego składu;
- charakteru terenu;
- spodziewanej siły nacierającego nieprzyjaciela.

"Obrona w czasach najnowszych" - "Dzipanow"

Zmiany w szerokości i głębokości pasów obrony dywizji w okresie II wojny

Rejon działań obronnych	Przeciętna szerokość pasa obrony w km	Przeciętna głębokość obrony w km
Bitwa obronna pod MOSKWA	9,7 km	4 km
Bitwa obronna pod STALINGRADEM	19,5	5,5
Bitwa obronna w rejonie BALATONU	11,6	5,9

Technimum

Możliwości pułku w obronie

- Kompania piechoty zgodnie ze swoimi możliwościami, broni punktu oporu o szerokości 1-1,5 km i głębokości 0,5-1 km.
- Kompania czołgów - 1,5-2 km i głębokości 1-1,5 km.
- Łuki między kp - 1-1,5 km, a kcz do 2 km.
- Batalion broni rejonu o szerokości 3-5 km i głębokości do 3 km.

- Luki między batalionowymi rejonami obrony mogą wynosić do 2 km.

"Niektóre dane dotyczące norm operacyjno-taktycznych"

- 1976 r. nr bibl.0341 podają, że: luki między batalionowymi rejonami obrony wynoszą 3-4 km.

Biorąc pod uwagę powyższe wielkości pułk /pcz/ może bronić rejony szerokości do 10 km.

Pułk broni dwóch pozycji.

Odstęp między pozycjami 4-6 km.

Głębokość rejonu obrony pułku 10-12 km.

d/ Zadania pułku w obronie *Kalinowski*

Treść zadań pułku oraz sposób ich wykonania zależy przede wszystkim od zamiaru rozegrania walki przez dywizję, od tego czy dywizja zamierza załamać natarcie nieprzyjaciela w oparciu o uporczywą obronę pułków pierwszego rzutu i kontrataki drugim rzutem czy też w głębi obrony.

Przy ześrodkowaniu głównego wysiłku w rejonie obrony pułków pierwszego rzutu zadaniem ich będzie

- zadanie nieprzyjacielowi znacznych strat przed przednim skrajem;
- utrzymanie rejonów decydujących o trwałości obrony;
- w wypadku włamania się nieprzyjaciela w obronę niszczenie go kontratakami drugim rzutu.

Gdy kontratak jest niecelowy lub niemożliwy pułk niedopuszcza do rozprzestrzeniania się nieprzyjaciela w głąb obrony i w stronę skrzydeł, stwarzając warunki do wykonania kontrataku drugim rzutem dywizji.

Zadaniem pułku będącego w drugim rzucie dywizji jest: rozbicie nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony i załamanie jego natarcia.

Zadanie to realizuje poprzez:

- wykonanie kontrataku;
- obronę kolejnej pozycji;
- a pułk czołgów zajęcie rubieży ogniowej.

Pułk będący w drugim rzucie może:

- wzmacniać lub dokonywać zamiany pułków pierwszego rzutu;
- likwidować desant nieprzyjaciela;
- zamykanie wyrw powstałych po uderzeniach jądrowych;
- niekiedy wykonania uderzenia przed przedni skraj.

W wypadku gdy dywizja skupia główny wysiłek w głębi obrony i zamierza ostatecznie załamać natarcie nieprzyjaciela w oparciu o pozycję drugiego rzutu pułku, wówczas zadaniem pierwszorzutowych pułków będzie:

- maksymalne zaangażowanie sił i środków nieprzyjaciela w walce o ich pozycje;
- zadanie mu znacznych strat;
- kanalizowanie jego sił w określonych kierunkach;
- stworzyć opłaczalne cele dla broni jądrowej i innych środków walki;
- załamać ostatecznie jego natarcie.

Pułk jako oddział wydzielony w pasie przesłaniania

- opóźniać podejście nieprzyjaciela do głównego pasa obrony;
- zmusza do rozwinięcia jego sił głównych;
- osłabić i zdezorganizować natarcie na główny pas obrony;
- ustalić kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela;
- niedopuszczyć do wcześniejszego rozpoznania przebiegu przedniego skraju.

Historia:

Przykład.

Organizowanie oddziałów wydzielonych w czasie II wojny światowej oraz ich działanie w pasach przesłaniania spełniło poważne role, np.:

w walkach obronnych pod Stalingradem. Pas przesłaniania miał znaczną głębokość dochodzącą do 60 km przed przedni skraj obrony^{x/}.

Skład oddziału wydzielonego był różny, od batalionu do pułku piechoty wzmocniony batalionem czołgów i dywizjonem artylerii. Dzięki dobrze prowadzonym walkom przez oddziały wydzielone wojska przygotowujące obronę głównego pasa zyskiwały około 5-6 dni.

^{x/} W walkach pod Stalingradem OW prowadziły walkę na rubieżach wysuniętych w sposób następujący: OW 192DP-50km, OW 33DP-40km, OW 147DP-60km

4. ELEMENTY SKŁADOWE OBRONY PUŁKU

"DBP-ASG 1980" - str.214:

Obronę pułku stanowią:

- ugrupowanie bojowe;
- system ognia;
- inżynierska rozbudowa rejonu obrony.

*układ elementów wyznaczenie ze strony przeciwnych
decydujących o jego trwałości.*

Wymienione elementy obrony pułku stanowią jednolitą całość. Występując samodzielnie, są ściśle ze sobą związane i wzajemnie się warunkują.

"TO - podręcznik" str. 251

- RW - str. 225 § 445

Elementy składowe obrony określają jako strukturę obrony natomiast B.Inform.Nr 3 str.15 określa jako system obrony.

Najbardziej uzasadnione i trafne określenie to:

"DBP-1980" str. 214 i Projekt Reg.Walki str. 230

Andrzejewski
a/ Ugrupowanie bojowe pułku *układ rozm. sił i w. w terenie zgodnie z przewidyw. zamierzeniem walki.*
"Leksykon Wiedzy Wojsk." - wyd.MON 1979r.

Definiuje ugrupowanie i określa co powinno zapewnić:

Ugrupowanie bojowe to celowe i zgodne z decyzją dowódcy rozmieszczenie pododdziału, oddziału i związku taktycznego zapewniające optymalne wykorzystanie ich możliwości taktyczno-bojowych dla wykonania zadań bojowych i osiągnięcia celu walki przy jak najmniejszych stratach własnych.

Ugrupowanie bojowe powinno zapewnić:

- uzyskanie przewagi nad nieprzyjacielem w wybranym miejscu i określonym czasie; ✓
- szybkie ześrodkowanie sił i środków oraz skupienie wysiłków dla wykonania zadań decydujących o powodzeniu;
- jak najlepsze współdziałanie i maskowanie, możliwości manewru i potęgowanie uderzenia;
- wprowadzanie zmian w zależności od potrzeb;
- wykorzystanie taktycznych właściwości terenu;
- sprawne i ciągłe dowodzenie.

"Słownik podstawowych terminów wojsk - 1977"

Ugrupowanie bojowe - taktyczne - rozmieszczenie sił i środków walki pododdziału, oddziału i związku taktycznego w walce.

Ugrupowanie bojowe powinno zapewnić:

- możliwość jednoczesnego użycia maksymalnej ilości środków walki i skuteczne rażenie nieprzyjaciela na całą głębokość jego ugrupowania;
- szybkie skupienie niezbędnej liczby sił i środków walki lub ognia na decydujących kierunkach działań;
- wykorzystanie właściwości bojowych różnych rodzajów wojsk i terenu.

"RW-1964"

Nie określa definicji ugrupowanie lecz podaje, że ugrupowanie bojowe pułku powinno odpowiadać:

- zadaniu bojowemu;
- zamiarowi działań;
- warunkom terenowym.

Ugrupowanie bojowe powinno zapewnić:

- trwałość obrony;
- potęgowanie siły ognia i oporu;
- możliwość wciągnięcia nieprzyjaciela w przygotowane worki ogniowe;
- zniszczenie go silnym uderzeniem ogniowym i kontratakami.

"DBP" str.215

Ugrupowanie bojowe pułku zależy od:

- treści zadania pułku;
- sytuacji taktycznej;
- terenu do rozegrania walki obronnej;
- ważności bronionego kierunku;
- przewidywanej siły uderzenia nieprzyjaciela.

Ugrupowanie winno odpowiadać i gwarantować:

- najefektywniejsze wykorzystanie sił i środków;
- narastanie siły oporu w miarę natarcia npla;
- utrzymanie ważnych rejonów obrony;

- sprawność manewru;
 - wykonanie kontrataków;
 - odtwarzanie naruszonego systemu ognia;
 - korzystne warunki dowodzenia, współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych;
 - ochronę wojsk i sprzętu przed uderzeniami broni masowego rażenia;
 - jak najlepsze wykorzystanie terenu do obrony.
- RW - 1964r. § 446

Ugrupowanie pułku składa się z:

jednego lub dwóch rzutów. Do pierwszego rzutu można wydzielać mniejszą lub większą część sił i środków.

Jeżeli pułk jest ugrupowany w jednym rzucie, to wydziela się odwód ogólnowojskowy.

- TO - 1968 r. str. 251

Ugrupowanie bojowe pułku składa się z pododdziałów:

- pierwszego rzutu;
- drugiego rzutu lub odwodu;
- artylerii;
- środków obrony przeciwlotniczej;
- odwodu przeciwpancernego.

- DBP - 1980 str. 216

Podaje, że: W zależności od otrzymanego zadania i zamiaru rozegrania walki posiadanych sił i środków, szerokości obrony oraz charakteru terenu pułk może się ugrupować w jednym lub dwa rzuty. Zasadniczym ugrupowaniem pułku będzie ugrupowanie w dwa rzuty. Jednorzutowe ugrupowanie pułk przyjmuje w następujących wypadkach:

- gdy nie posiada dostatecznej ilości sił, by przyjąć ugrupowanie dwurzutowe;
- gdy przeszedł z natarcia lub innego rodzaju działań do obrony w ugrupowaniu jednorzutowym i nie miał możliwości odtworzenia drugiego rzutu;
- gdy teren nie pozwala na wykorzystanie drugiego rzutu.

Ponadto pułk ugrupowuje się jednorzutowo na rozkaz przełożonego, np. gdy tworzy odwód ogólnowojskowy.

Ugrupowanie bojowe pułku w obronie składa się z:

- pododdziałów pierwszego rzutu;
- pododdziałów drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego;
- pododdziałów artylerii dyspozycyjnej dowódcy pułku lub pułkowej grupy artylerii;
- pododdziału przeciwlotniczego pułku;
- odwodu przeciwpancernego;
- oddziału zaporowego;
- odwodu inżynierskiego;
- oddziału zabezpieczenia ruchu;
- odwodu chemicznego;
- pododdziałów tyłowych.

Ponadto mogą być jeszcze inne organizowane na stałe lub doraźnie elementy, gdy będzie wymagać tego sytuacja, np.: oddział obejścia, odwód przeciwpożarowy itp.

Skład i zadania poszczególnych elementów

1. Pierwszy rzut - dwa-trzy bataliony wzmocnione saperami i artylerią pułkową /wydziela się większość sił i środków/.

Pułk czołgów - do trzech kompanii czołgów wzmocnionych piechotą.

Pierwszy rzut jest najważniejszym elementem w obronie pułku. Od jego uporczywości w utrzymaniu ważnych rejonów na pierwszej pozycji, siły i celności ognia - zwłaszcza przeciwpancernego oraz odporności na ogień nieprzyjaciela zależy będzie załamanie natarcia przed przednim skrajem.

Najważniejszym zadaniem pierwszego rzutu pułku będzie utrzymanie pierwszej pozycji.

2. Drugi rzut pułku - 1-2 bataliony.

Pułk czołgów - 1-2 kompanie.

Drugi rzut pułk broni rejonu na drugiej pozycji, zamyka wyrwy powstałe po uderzeniach jądrowych nieprzyjaciela oraz zamienia pododdziały pierwszego rzutu, które utraciły zdolność bojową.

Odwód ogólnowojskowy - do dwóch kompanii /kp, kcz/ 3.

Wtedy, kiedy pułk ugrupowany jest w jednym rzucie: odwód wykonuje głównie zadanie doraźne wynikłe w toku prowadzenia walki obronnej.

Artyleria. Pułk w obronie może otrzymać 1-2 dywizjony artylerii /w wyjątkowych wypadkach - 3 dywizjony/, a niekiedy może wogóle jej nie utrzymać.

Przydzieloną do pułku artylerię należy z zasady wykorzystywać w sposób scentralizowany, tworząc pułkową grupę artylerii /PGA/, której stanowiska wznacza się między pierwszą a drugą pozycją oraz w rejonie drugiej pozycji, nie bliżej niż 3-4 km od przedniego skraju.

Gdy pułk otrzymał przydział artylerii, organiczną baterię artylerii 122mm haubic przydziela się do batalionów pierwszego rzutu.

Artylerię przeciwlotniczą wykorzystuje się do osłony:

- stanowiska dowodzenia pułku;
- stanowisk ogniowych artylerii;
- ważnych rejonów w obronie pułku;
- drugi rzut w rejonie ześrodkowania a szczególnie podczas wychodzenia do kontrataku.

Niekiedy przełożony może włączyć pododdziały przeciwlotnicze pułku do doraźnych przeciwlotniczych oddziałów zaporowych.

Odwód przeciwpancerny - etatowa bateria przeciwpancerna z zadaniem niszczenia czołgów nieprzyjaciela.

Może ponadto wykonywać:

- zamykać wyłom po uderzeniach jądrowych;
- zabezpieczać styk, skrzydło lub istniejącą lukę;
- zabezpieczać rubież wejścia drugiego rzutu do kontrataku.

Zadanie to realizuje z 2-3 rubieży ogniowych. Rozmieszcza się między pierwszym a drugim rzutem.

- Oddział zaporowy /OZap/ organizuje się w sile plutonu saperów ze środkami minowania. Rozmieszcza się między pierwszym a drugim rzutem. Działa w ścisłym współdziałaniu z AOPpanc.
- Odwód inżynierski i chemiczny tworzy się z organicznych pododdziałów. Rozmieszcza się między pozycjami lub w rejonie drugiej pozycji, najczęściej w pobliżu stanowiska dowodzenia pułku.
- Zadania dla tych elementów wynikają w toku prowadzenia walki.

b/ Współzależność systemu ognia pułku w obronie od ugrupowania

Istnieje ścisła współzależność systemu ognia z ugrupowaniem pułku w obronie.

"Taktyka małych oddziałów piechoty" - wyd.1934r. str.200

Określa, że głównym sposobem działania obrony jest ogień, który ściśle jest zależny od ugrupowania.

1. Skuteczność ognia zależy od:
 - jego gęstości;
 - czasu przez który nieprzyjaciel będzie pozostawał pod jego działaniem;
 - celności i giętkości.

Dążąc konsekwentnie do rażenia nieprzyjaciela od razu wszystkimi siłami, musimy dojść do pojęcia głównej zapory ogniowej, która będzie broniła przedniej krawędzi naszej nienaruszalnej pozycji głównej i w której musi wzięć udział wszelka broń.

"EW-1964" § 450

2. Określa, że system ognia w obronie polega na przygotowaniu uderzeń ogniowych na podejściach do obrony i na stworzeniu ciągłych stref ogni wielowarstwowego wszystkich rodzajów przed przednim skrajem, na skrzydłach i w głębi obrony oraz na ześrodkowaniu w krótkim czasie ognia na każdym zagrożonym kierunku lub odcinku.

System ognia tworzy się uwzględniając uderzenia jądrowe i chemiczne oraz ścisłe współdziałanie ognia wszystkich rodzajów broni i uderzeniami lotnictwa w połączeniu z systemem zapór i przeszkodami naturalnymi.

System ognia powinien zapewnić:

- zniszczenie środków napadu jądrowego nieprzyjaciela, porażenia jego wojsk w rejonach ześrodkowania, podczas marszu i na rubieżach rozwinięcia lub w rejonach wyjściowych do natarcia;
- wsparcie pododdziałów broniących pozycji przedniej, ubezpieczenia bojowego i pasa przesłaniania;
- odparcie masowych ataków czołgów i piechoty nieprzyjaciela;
- zniszczenie nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony, przygotowanie kontrataków i wsparcie oddziałów silnym ogniem podczas kontrataków;
- osłonę ogniem luk i skrzydeł zapór inżynieryjnych i naturalnych przeszkód.

Skuteczność ognia w obronie polega na jego celności, zmasowaniu i niespodziewanym otwarciu.

Srodki ogniowe należy rozmieszczać skrycie, w sposób rozśrodkowany i tak, żeby z przeciwstoków i z głębi można było razić nieprzyjaciela ogniem skrzydłowym, krzyżowym i szkieletowym o dużej gęstości oraz tworzyć worki ogniowe. Wszystkie środki ogniowe powinny być gotowe do szerokiego manewru oraz do prowadzenia ognia w nocy i w warunkach ograniczonej widoczności.

"T0-1968" str. 263

Określa podobnie jak wyżej, dodając:

System ognia daje zorganizowane użycie ognia:

- broni zwykłej;
- artylerii;
- czołgów;
- moździerzy;
- przeciwpancernych pocisków kierowanych;
- granatników;
- transporterów opancerzonych i broni strzeleckiej.

"DBP-1980" str.219

System ognia pułku składa się z:

3

- ognia artylerii organicznej i przydzielonej;

- ognia środków przeciwpancernych;
- bojowych wozów piechoty i czołgów;
- broni pododdziałów piechoty;
- środków przeciwlotniczych;

Przy organizacji systemu ognia dowódca pułku wskazuje:

- rejony uderzeń środków przełożonego;
- planowane uderzenia jądrowe;
- uderzenia lotnictwa;
- ogień artylerii i innych środków.

Organizacja systemu ognia polega na:

- stworzeniu ciągłych stref ognia wszystkich rodzajów broni będących w wyposażeniu pułku, zarówno przed przednim skrajem, w lukach i na skrzydłach, jak i w głębi obrony.

4 System ognia osiąga gotowość wówczas gdy: *Prze*

- obsługi środków ogniowych zajęły stanowiska, postawiono im zadanie, przygotowały dane do strzelania oraz zostały zaopatrzone w amunicję.

Kośćcem systemu ognia w obronie jest ogień przeciwpancerny, który powinien pozbawić nacierającego przeciwnika opancerzenia - zmusić go odkrycia się, a wówczas ostateczne rozbicie jego sił jest dużo łatwiejsze. System ognia przeciwpancernego stanowi integralną i zasadniczą część ogólnego systemu ognia pułku i obejmuje:

- zorganizowany ogień dział, czołgów, BWP;
- przeciwpancernych pocisków kierowanych;
- granatników przeciwpancernych rozmieszczonych w kompanijnych punktach oporu i batalionowych rejonach obrony;
- na rubieżach ogniowych czołgów drugiego rzutu i odwodu przeciwpancernego.

Dobrze zorganizowany system ognia przeciwpancernego może doprowadzić do ogromnych strat nacierających czołgów i w efekcie uniemożliwienia natarcia. Przykładem może być ostatnia wojna na Bliskim Wschodzie, gdzie straty nacierających czołgów na zorganizowaną obronę przeciwpancerną były ogromne /np. w natarciu dwóch DPanc armii Syryjskiej

i Irackiej na wzg. Golan straty sięgały 80% stanu/.

Pułk nie jest w stanie stworzyć w sposób ciągły odpowiedniej gęstości strefy ognia przeciwpancernego w całym rejonie obrony. Stąd też konieczne jest odpowiednie rozmieszczenie środków przygotowania odwodów przeciwpancernych na najbardziej prawdopodobnych kierunkach zagrożenia przeciwpancernego nieprzyjaciela.

"Leksykon wiedzy wojskowej" - 1979 r.

System ognia to wzajemne powiązanie ognia wszystkich rodzajów wojsk w połączeniu z zaporami inżynieryjnymi, organizowany zgodnie z zamiarem dowódcy, wykonywanymi zadaniami, charakterem terenu i t.p.

"SPTW - 1977 r."

System ognia to połączenie wszystkich rodzajów przygotowanego ognia dla zorganizowanego prowadzenia go w celu zniszczenia nieprzyjaciela i wykonania podstawowych zadań. System ognia związany jest ściśle z systemem zapór i charakterem terenu.

Rozkaz MON na 1981 r.

34. Podwyższać umiejętności organizacji systemu ognia, zwłaszcza współdziałania artylerii z lotnictwem.
35. Doskonalić załogi i obsługi zwłaszcza czołgów i środków przeciwpancernych w uprzedzaniu nieprzyjaciela w otwarciu ognia i rażenia go na maksymalnych odległościach pierwszymi pociskami.

c/ Inżynieryjna rozbudowa rejonu obrony *Kudarski*

"Regulamin Walki - 1979 r." - projekt

Inżynieryjna rozbudowa rejonu obrony obejmuje:

- rozbudowę fortyfikacyjną obrony;
- rozbudowę zapór inżynieryjnych;
- przygotowanie i utrzymanie dróg i mostów;
- urządzenie i przygotowanie punktów wydobywania i oczyszczania wody;
- przedsięwzięcia maskowania.

Fortyfikacyjna rozbudowa obejmuje:

- rejony obrony pułku; kompanijne punkty oporu, batalionowe rejony obrony wchodzące w skład poszczególnych pozycji; stanowiska ogniowe artylerii i pododdziałów przeciwlotniczych; rubieże ogniowe odwodu przeciwpancernego i pododdziałów czołgów; rubieże rozwinięcia do kontrataku; rejony rozmieszczenia odwodów; stanowiska dowodzenia pułku oraz w zależności od warunków - pozycję przednią i pozycję ubezpieczeń bojowych.

Pas przesłaniania przygotowuje się i rozbudowuje się na głębokości 20-25 km. Pozycję przednią rozbudowuje się w odległości 6-9 km od pierwszej pozycji obrony. Pozycję obrony rozbudowuje się o głębokości do 3 km każda - w odległości 4-6 km jedna od drugiej.

TO - podręcznik str. 267.

Inżynieryjna rozbudowa rejonu obrony obejmuje:

- przygotowanie pozycji pododdziałów zmechanizowanych i czołgów;
- stanowisk ogniowych artylerii;
- stanowisk ogniowych pododdziałów obrony przeciwlotniczej;
- rejonów rozmieszczenia i rubieży ogniowych odwodu przeciwpancernego;
- rubieży rozwinięcia do kontrataku drugiego rzutu;
- rubieży ogniowej pododdziału czołgów.

Jednocześnie w rejonie obrony tworzy się:

- punkty dowodzenia;
- rejony i pozycje zapasowe i pozorne;
- system zapór;
- przygotowuje się drogi manewru oraz wykonuje prace maskownicze.

DBP - 1980 r. str.220.

Inżynieryjna rozbudowa jest jednym z zasadniczych elementów trwałości obrony, a szczególnie e znaczenie odgrywa rozbudowa fortyfi-

kacyjna i system zapór inżynierskich.

Pułk w obronie rozbudowuje:

- dwie pozycje obronne;
- stanowiska ogniowe artylerii;
- stanowiska ogniowe środków przeciwlotniczych;
- drogi dojazdu;
- rubieże ogniowe i rubieże kontrataku;
- rubieże odwodów specjalnych /OPpanc i OZap/;
- stanowisko dowodzenia i punkty obserwacyjne.

Ponadto może rozbudowywać odcinki pozycji ryglowej, pozycję pozorną oraz pozycję przednią.

Pozycję przednią którą w pułku organizuje się na rozkaz dowódcy dywizji rozbudowuje się w styczności lub bez styczności z nieprzyjacielem, wtedy gdy istnieją ku temu warunki dla osiągnięcia następujących celów:

- wprowadzenia nieprzyjaciela w błąd co do przebiegu przedniego skraju obrony;
- stworzenie dogodniejszych warunków rozbudowy pierwszej pozycji i zabezpieczenie przed niespodziewanym uderzeniem wojsk nieprzyjaciela;
- zabezpieczenie - przed rozpoznaniem nieprzyjaciela - głównych rejonów obrony, a zwłaszcza systemu ognia przeciwpancernego;
- rozpoznanie kierunków natarcia nieprzyjaciela, a zwłaszcza głównego kierunku uderzenia;
- zmuszenie do rozwinięcia sił głównych nieprzyjaciela i dezorganizacja jego natarcia.

Pozycję przednią rozbudowuje się systemem kompanijnych punktów oporu na najdogodniejszych kierunkach natarcia nieprzyjaciela w oparciu

o dogodną rubież terenową, która może być oddalona od przedniego skraju 6 - 9 km.

W wypadku gdy istnieją sprzyjające warunki a nie organizuje się pozycji przedniej, wówczas pułk pierwszego rzutu może organizować pozycję ubezpieczeń bojowych.

Oddalenie jej od przedniego skraju do 2 km.

5. ORGANIZACJA OBRONY.

Przed wyjściem

- "RW - 1964" § 465:

Zależą od sytuacji i czasu - należy dążyć aby wojska miały możliwie najwięcej czasu na przygotowanie.

Kiedy się rozpoczyna.
Kolejność pracy:

- analiza zadania;
- wytyczne dla sztabu do organizacji rozpoznania, do zarządzeń wstępnych w sprawie przygotowania wojsk do obrony i do sposobu przeprowadzenia rekonesansu;
- ocena położenia;
- rekonesans;
- decyzja;
- rozkaz bojowy;
- organizacja współdziałania.

W dalszych paragrafach mówi się, że decyzję należy powziąć przed rekonesansem.

- "DBP - ASG 1980" str.223.

Organizacja obrony rozpoczyna się z chwilą otrzymania przez dowódcę rozkazu i składa się na nią:

- powzięcie przez dowódcę pułku decyzji o obronie;
- a/ - rekonesans;
- b/ - postawienie zadań bojowych pododdziałom;

- organizacja współdziałania; *c/*
- organizacja dowodzenia i łączności;
- organizacja zabezpieczenia działań bojowych i pracy politycznej.

Organizacja obrony obejmuje:

- powzięcie decyzji.

1. Analiza zadania.

2. Kalkulacja czasu, określenie czynności do natychmiastowego wykonania.

3. Wydanie zarządzeń do organizacji rozpoznania, rekonesansu i przygotowania danych do decyzji.

4. Ocena sytuacji:

- rekonesans;
- postawienie zadania;
- organizacja współdziałania;
- organizacja zabezpieczenia działań bojowych.

Ustalenie szefa KTO:

- po kalkulacji czasu dowódca ogłasza zamiar wstępny następnie wytyczne i zarządzenia.

a/ Rekonesans *a/*

- "DBP - ASG 1980" str. 232.

W obornie organizowanej bez styczności z nieprzyjacielem rekonesans przeprowadza się przed powzięciem decyzji.

Na podstawie danych z rekonesansu dowódca pułku udokładnia decyzję, zadanie pododdziałów i sposób współdziałania.

W czasie rekonesansu powinien ostatecznie sprecyzować:

- najbardziej prawdopodobny kierunek natarcia sił głównych nieprzyjaciela, zwłaszcza jego czołgów;
- rejony uderzeń ogniowych;
- odcinki ześrodkowanego i zaporowego ognia artylerii;

- rejon głównego wysiłku obrony;
- przebieg w terenie pozycji przedniej;
- przebieg przedniego skraju;
- rejony obrony pododdziałów i pułku;
- rubieże i rozwinięcia odwodów;
- rejony i pozycje zapasowe /o ile się je organizuje/;
- rubieże ogniowe batalionu czołgów;
- rubieże ogniowe odwodu przeciwpancernego;
- rejony zapór i niszczeń;
- miejsca stanowisk dowodzenia;
- rejony rozmieszczenia pododdziałów tyłowych;
- sposób osłony luk i skrzydeł;
- system zapór inżynieryjnych.

Rozkaz MON na 1981 r.

11. Podwyższać umiejętność dokonywania głębokich analiz i ocen popartych wszechstronnymi kalkulacjami.
13. Stosować wszechstronnie i konsekwentnie metodę jakościowej oceny sił własnych i nieprzyjaciela.

Decyzja:

- "RW - 1964" - § 52:

Dowódca w decyzji określa:

1. Zamiar działań;
2. Zadanie bojowe pododdziałów;
3. Sposób współdziałania wojsk;
4. Organizację dowodzenia.

Ponadto dowódca określa zadania zabezpieczenia obrony i pracy politycznej.

- "RW - 1964" § 466.

W zamiarze działań dowódca określa:

1. Jakiego nieprzyjaciela i w jakiej kolejności rozbić na prawdopodobnych kierunkach jego natarcia;
2. Rejony w których zamierza się wykonać na nieprzyjaciela uderzenia ognia artylerii i kontratakami;
3. Rejony od których utrzymania zależy trwałość obrony;
4. Ugrupowanie sił i środków oraz strukturę obrony z uwzględnieniem właściwości terenu i manewru.

Decyzję podjętą z mapy udokładnia się w terenie w czasie rekonesansu.

Układ i treść decyzji mogą być różne.

Najczęściej meldunek decyzji obejmuje:

- wnioski z oceny nieprzyjaciela;
- zamiar;
- podstawowe zadania poszczególnych elementów ugrupowania bojowego;
- główne problemy współdziałania;
- główne problemy dowodzenia;
- zabezpieczenie działań bojowych i pracy politycznej;
- prośby.

Stawianie zadania do obrony.

Dowódca stawia zadania w rozkazach bojowych wydawanych:

1. osobiście ustnie;
2. graficznie /pisemnie/.

Rozkazy ~~graficzne~~ pisemne /graficzne/ przekazuje się przez techniczne środki łączności lub oficerów sztabu.

Rozkaz wydany ustnie należy zapisać.

Rozkaz bojowy:

1. Krótka ocena nieprzyjaciela.
2. Sposób użycia broni jądrowej przez wyższego przełożonego na

kierunku obrony pułku.

3. Zadanie i zamiar działań pułku.
4. Po słowie "rozkazuję" w oddzielnych ustępach oznaczonych literami stawia się zadania bojowe.
5. Miejsce i czas rozwijania stanowiska dowodzenia oraz terminy składania meldunków bojowych.
6. Zastępcy

Rozkaz bojowy dla jednego wykonawcy:

1. Krótkie wiadomości o nieprzyjacielu.
2. Zadania bojowe oddziału.
3. Uderzenie ogniowe wykonywane na jego korzyść.
4. Czas gotowości.

W razie potrzeby mogą być podane zadania sąsiadów i inne dane.

c) Współdziałanie

- "RW - 1964" - § 469.

Dowódca organizuje współdziałanie w terenie na całą głębokość:

- jeden z najważniejszych obowiązków dowódcy;
 - na korzyść pododdziałów wykonujących główne zadanie;
 - jednocześnie ze stawianiem zadań;
 - musi być ciągle podtrzymywane.
- "DBP - 1980 ASG" str.234.

Dowódca pułku organizuje współdziałanie w terenie - zwłaszcza w rejonie głównego wysiłku obrony.

Współdziałanie w obronie organizuje się na całą głębokość obrony według prawdopodobnych kierunków natarcia nieprzyjaciela oraz zadań i kierunków kontrataków wojsk własnych, na korzyść tego elementu ugrupowania, który w danym etapie walki spełnia główne zadanie. W czasie współdziałania dowódca pułku uzgadnia:

- działanie artylerii i czołgów oraz innych środków ogniowych z zadaniami pododdziałów broniących pozycji przedniej oraz batalionów pierwszego rzutu i środków ogniowych podczas odpierania ataków nieprzyjaciela przed przednim skrajem;
- działanie pododdziałów pierwszego rzutu;
- działanie odwodów specjalnych i drugiego rzutu broniących rejonów w głębi obrony pułku.

Dowódca organizuje współdziałanie do realizacji takich zadań jak:

- rażenie nieprzyjaciela w czasie jego podchodzenia do przedniego skraju lub znajdującego się w położeniu wyjściowym do natarcia w bezpośredniej styczności;
- rażenie nieprzyjaciela w czasie walki o utrzymanie pozycji przedniej i pozycji ubezpieczeń bojowych /jeśli się je tworzy/;
- walka o utrzymanie przedniego skraju obrony;
- walka z nieprzyjacielem, który włamał się w głąb obrony pułku.

Organizując współdziałanie dowódca pułku dla wykonania każdego z wymienionych zadań podaje:

- zamiar działań;
- sposób działania poszczególnych elementów ugrupowania bojowego.

Współdziałanie utrzymuje się przez cały okres trwania walki.

Rozkaz MON na 1981 r.

- 14. Pogłębić umiejętności dowódców w organizowaniu współdziałania.
- 17. Wniknąć głębiej w ocenę npla.

6. PROWADZENIE OBRONY. *S. univ. wrlin'*

- "DBP - ASG". 1980 r. str. 245.

Odróżnia się trzy okresy walki obronnej:

- udział pułku w zerwaniu natarcia nieprzyjaciela;
- odparcie ataku i załamanie natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem;
- zniszczenie nieprzyjaciela w głębi obrony.

a/ Udział pułku w zerwaniu natarcia nieprzyjaciela.

Jest to przedsięwzięcie w kompetencji dowódcy armii. Pułk może wziąć udział gdy znajduje się na kierunku przeciwnatarcia i wykonać uderzenie przed przedni skraj.

Może w ramach kontrprzygotowania wykonać uderzenia ogniowe na npla wychodzącego z rejonów wyjściowych lub w czasie rozwijania.

b/ Odparcie ataku i załamanie natarcia nieprzyjaciela przed przednim skrajem obrony.

- "RW - 1964" § 474.
- "DBP - ASG - 1980" r. str.246.
- "TO - podręcznik" - str.284.

Rozpoczęcie natarcia nieprzyjaciela poprzedzi z reguły przygotowanie ogniowe z użyciem broni jądrowej.

Uderzenia jądrowe mogą być wykonane na:

- pododdziały drugiego rzutu batalionów;
- batalion drugiego rzutu;
- lub na obiekty położone w głębi;

Mogą one być wykonane w różnym wagomiarze i dowolnym czasie.

- Z chwilą rozpoczęcia przez npla ogniowego przygotowania na sygnał pododdziały przechodzą do ukryć;
- Pozostają tylko obserwatorzy;
- Dowódcy z ukryć obserwują czas przejścia nieprzyjaciela do ataku;
- Artyleria i czołgi ześrodkowują ogień na nieprzyjaciela.

Po wykonaniu uderzenia przez nieprzyjaciela dowódca pułku powinien:

-

- likwidować skutki uderzeń;
- zorganizować odparcie ataku nieprzyjaciela;
- rozwinąć odwód przeciwpancerny na kierunkach wykonanych uderzeń;
- tam gdzie istnieje konieczność wykorzystuje drugi rzut;

Podając sygnał do wyjścia pododdziałów i środków ogniowych z ukryć w celu otwarcia ognia.

Z chwilą rozpoczęcia natarcia wszystkie środki ogniowe otwierają ogień w miarę wchodzenia nieprzyjaciela w ciągłą strefę ognia.

Czołgi i transportery, które przedarły się w głąb obrony niszczy się wszystkimi środkami przeciwpancernymi. rozmieszczonymi w głębi.

W walce o przedni skraj dowódca pułku dowodzi ze stanowiska dowodzenia lub punktu obserwacyjnego.

Po odparciu ataku piechoty i czołgów na przedni skraj obrony pułk prowadzi nadal walkę w celu zniszczenia tych grup nieprzyjaciela które się wycofują na rubież wyjściową do ataku.

c/ Zniszczenie nieprzyjaciela w głębi obrony. *Lanie Lewicki*

We współczesnych warunkach wtargnięcie nieprzyjaciela w głąb obrony jest zawsze możliwe - zwłaszcza na kierunkach wykonywanych uderzeń jądrowych.

Pododdziały, które znalazły się na tyłach nieprzyjaciela bronią się

- co ma duże znaczenie do organizacji walki w głębi rejonu obrony;
- kanalizują one ruch npla;
- nie pozwalają mu rozprzestrzeniania się;

Pułk może wykonywać kontrataki:

- samodzielnie;
- wspólnie z drugim rzutem /odwodem dywizji/;
- wspólnie z kontratakującym sąsiadem.

Celem kontrataku jest:

- rozbicie nieprzyjaciela w rejonie włamania i odtworzenie przedniego skraju.

Do wykonania kontrataku wykorzystuje się:

- drugi rzut pułku;
- pododdziały pierwszego rzutu, które prowadzą działanie na kierunku kontrataku;
- odwody specjalne.

Kontratak wykonuje się za zgodą przełożonego.

Kontratak można wykonać gdy:

- nieprzyjaciel w rejonie włamania został zatrzymany od czoła;
- nie posiada na kierunku włamania większych odwodów;
- istnieją warunki uderzenia nieprzyjaciela, który się włamał w skrzydło.

Kontratak pułku będzie celowy wówczas, kiedy nieprzyjaciel nie przełamał obrony batalionów pierwszego rzutu.

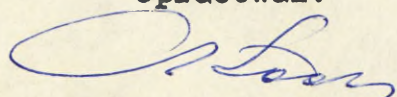
Kontratak - ale nie za wszelką cenę - może przynieść więcej szkody niż korzyści.

7. OMÓWIENIE ZAJECIA.

Omówić przygotowanie się słuchaczy do seminarium i wykazać braki, które należy uzupełnić do czasu rozpoczęcia ćwiczenia sprawdzającego z obrony i zdawania kolokwium.

Podkreślić znaczenie pełnej znajomości zasad regulaminowych obrony w podejmowaniu decyzji w czasie organizacji i prowadzenia walki obronnej.

Opracował:

płk dypl. Józef GŁADYSZ

Wydrukowano w 6 egz.

Egz.nr 1-6 Bibl.Nauk. OZS

Wyk. płk Gładysz tel.50-054

Druk M.K.

Nr ks masz 016/KTO

Sprawdził:

Kierownik zakładu działań bojowych

płk dypl. Stefan Tretyn

BIBLIOTEKA NAUKOWA
42635